ANUL XXXVII.—NO. 134 25 bani exemplarul Luni 18 (31) Martie 1919

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Director: VIRGIL N. DARĂSCU şi STELIAN POPESCU

Improprietărirea

Munca pământului fiind aproape singura ocupaţiune a ţăranului, este naturală dorinţa lui de a dobândi pământ de cultură. Afară de terenul vândut la diferite epoci din moşiile statului, ţăranii, care câştigaseră oare care avere, anevoie găsiau să cumpere o bucăţică de pământ. S'au făcut oarecare vânzări de moşii la asociaţiuni de ţărani, dar numărul lor a fost restrâns. Casa rurală, destinată a înlesni ţăranilor dobândirea de pământ, a mers foarte încet cu operaţiunile. Legiuitorul constituant din 1917 a făcut o reformă radicală hotărînd exproprierea a 2 milioane hectare din proprietatea particulară, care trebue să se vândă în loturi la ţărani impreună cu proprietăţile statului şi ale persoanelor morale. De atunci li s'a promis în continuu ţăranilor, în toate ocaziunile, că li se va da pământ.

Când li s'a făcut aceste promisiuni, ţăranii nu au înţeles că vor deveni arendaşi, căci cu arendă aveau pământ şi mai înainte dela marele proprietar, fie în bani, fie în dijmă. In mintea lor s'a înrădăcinat ideia că vor fi împroprietăriţi, adică că li se va da câte o bucăţică de pământ care să fie a lor de veci. Ţăranul român ca şi cel francez ţine la proprietatea individuală, care să-i asigure traiul şi libertatea. El este aşa de refractar la conceptiunea proprietăţii colective în cât chiar atunci, când din împrejurări, pământul a aparţinut la o colectivitate, ţăranii s'au împărţit în grabă. Moşnenii în principiu au proprietatea colectivă şi aşa figurează în justiţie. Cu toate astea stăpânirea lor se face pe parcele, care se transmit prin moştenire sau prin acte între vii. Numai islazurile şi pădurile se mai stăpânesc în devălmăşie. Tot aşa ţăranilor împroprietăriţi la 1864 li s'a dat pământul în bloc şi ei figurează în justiţie ca obştie; cu toate acestea ei şi-au împărţit singuri pământul, cum s'au priceput şi fiecare posedă bucăţica lui.

Legiuitorul când a dispus vânzarea moşiilor statului la ţărani, a fost bine inspirat, dispunând ca chiar statul să facă parcelarea şi să vândă fiecăruia câte un lot. Tot aşa şi legiuitorul constituant din 1917 a hotărît exproprierea ca pământul să se vândă la ţărani în loturi.

Până dată pe vremea asta plugurile brăzdau în toate părţile pământul. Ogoarele de porumb erau făcute, multe semănături de primăvară erau terminate, altele în lucru. Acuma o linişte tristă se întinde pe toate moşiile, nicăeri nu se lucrează, cu toate că această primăvară este admirabilă pentru munca câmpului.

Oricine înţelege urmările nenorocite, ce pot eşi din această stare de lucruri.

Ce este de făcut?

Cauza răului stă cu deosebire în făgăduelile exagerate. Ţăranului nu trebue să i se vorbească cu flori de retorică sau cu subînţelesuri. Lui trebue să i se spună lucrurile simplu şi lămurit. Când i s'a spus că i se dă pământ INDATA, el nu s'a gândit la dificultăţiile parcelării, ci a şi crezut că i se dă proprietatea lui cu adevărat INDATA.

Acum este desamăgit şi descurajat; nu îi vine să se mai apuce de lucru.

Ca să se îndrepteze răul e necesar a se începe fără întârziere măsurătoarea de odată în toate regiunile ţărei pentru ca peste tot să fie văzută înfăptuirea reformei. Să nu se aştepte formarea unui personal nou de operatori, ci să se utilizeze inginerii deja formaţi, cari nu cer mai bine de cât să se apuce de lucru. Am citit în jurnale că asociaţiunea inginerilor hotarnici a oferit deja guvernului serviciile sale încă din Ianuarie 1919. Dacă oferta ar fi fost primită, inginerii ar fi la lucru pe câmp şi ţăranii ar căpăta încredere.

Improprietărirea nu trebue să fie legată de chestiunea cadastrului, care fiind o operaţiune mai complicată, va aduce de sigur mari întârzieri. Improprietărirea trebue să se facă de urgenţă, cadastrul poate să mai aştepte. Cred că avem destui inginери ca să se parceleze într'un an cel puţin un milion de hectare. Timpul de măsurat pe câmp a sosit. Să-l utilizăm cât mai curând.

Printre învăţători şi preoţi sunt şi spirite serioase. Aceştia ar trebui ca, în loc de propaganda de urâ, ce s'a făcut de alţii până acum, să înceapă propaganda de înfrăţire şi de muncă cinstită. Ei ar putea face mult pentru îndreptarea stărei sufleteşti a ţărănimei dacă s'ar hotărî cu credinţă să urmeze calea cea bună.

Producţiunea ţărei este elementul nostru de viaţă. Dacă ea ar fi compromisă, un mare pericol ne aşteaptă. Toate sforţările trebue să tindă pentru reînceperea activităţei agricole. România mare ca să fie puternică trebue să fie aşezată pe muncă, armonie şi dreptate.

Sunt în jurul nostru destui vrăjmaşi, pe cari nu-i lasă liniştiţi triumful nostru, mărirea noastră. Ei ne pândesc. Ei profită adesea de bunătatea şi de slăbiciunea noastră, ca să se vâre printre noi, pentru a ne învrăjbi. Nu vor fi oare şi de aceştia, cari se amestecă în treburile noastre, băgând zăzania şi întreţinând starea sufletească de astăzi a ţăranilor?

Câţi prieteni ai nemţilor, ungurilor şi bulgarilor, care au jefuit ţara împreună cu ei, s'au nesupăraţi prin satele şi oraşele noastre? Ţăranii ar trebui să se ferească de ei ca de nişte vrăjmaşi.

Administraţiunea ţărei să fie vigilentă, cât este încă timp, pentru ca duşmanii goniţi din ţară să nu-şi răzbune pe noi prin tovarăşii lor rămaşi aici.

Mihail Antonescu

Raporturile dintre România şi Antanta

Paris, 16.— *Intr'un interview acordat* Monitorului Transilvaniei, *d. Maniu, preşedintele consiliului dirigent din Transilvania, a declarat că politica externă a României va fi în viitor o politică de recunoştinţă a naţiunei române faţă de naţiunile Antantei.*

D. Maniu preconizează raporturi strânse cu ceho-slovacii, cu polonezii şi jugo-slavi, fiind sigur că hotărârile Congresului nu pot fi decât de acord cu interesele vitale ale tuturor acestor popoare amice.

*

Aceste declaraţiuni au făcut foarte bună impresie asupra opiniei publice din România.

Măsuri drastice împotriva Ungariei şi Bulgariei

Telegramele străine vestesc că, în urma unei demonstraţii cu aeroplane a Aliaţilor deasupra Budapestei, guvernul revoluţionar a'a văzut silit să ordone trupelor ungureşti să se retragă în noua linie de demarcaţiune; iar pe de altă parte, o telegramă din Viena anunţă că guvernul austriac, pe sprijinul căruia bolşevicii unguri puneau atâta nădejde, ocupându-se de situaţia din Ungaria, a decis să nu recunoască în nici un caz guvernul anarhic din Budapesta. In acest scop consiliul de miniştri austriac a şi dat un comunicat presei vieneze, prin care condamnă anarhia din republica maghiară.

In seria măsurilor cari se iau, dezarmarea Ungariei se va face în acelaş timp cu dezarmarea Bulgariei, de unde vin ştiri că şoviniştii bulgari încep să se lase ameţiţi de anarhia maghiară. Dar în urma cererei odresată Conferinţii păcii, se va împiedica în vreme reeditarea în Bulgaria a nebuniei de la Budapesta.

Conferinţa profesorilor din toate ţinuturile româneşti

Comisiunea s'a întrunit eri la 9 dim., la Casa şcoalelor, sub preşedinţia d-lui ministru Angelescu, discutând asupra principiilor generale cari vor călăuzi lucrările.

Unificarea învăţământului de toate gradele în întreaga Românie Mare, a fost admisă de unanimitatea conferinţei, pentru ca pregătirea sufletească prin şcoală să întărească unitatea politică.

Asupra celorlalte chestiuni principale discuţiile sunt în curs şi hotărîrile vor fi luate după ce subcomisiunile, instituite pentru studierea amănunţită a lor, îşi vor fi prezentat lucrările.

Discuţia a fost generală.

La orele 12 şi jumătate conferinţa a luat sfârşit, urmând ca Luni dim. la orele 9 să continue tot la Casa Şcoalelor.

Subcomisiunile au fost întocmite după cum urmează:

Pentru învăţământul primar şi normal primar. — D-nii Mateiu (Transilvania), Dr. A. Popovici (Banat), Scodihor (Basarabia), Abager (Bucovina) P. Gârboviceanu, G. Antonescu, S. Halita, N. Nicolaescu, G. Adamescu, Gh. Arghirescu, M. Popescu şi Gh. Mugur (din vechiul Regat).

Pentru învăţământul secundar. — D-nii Precup (Transilvania), Popovsky (Basarabia) Illutz (Bucovina), I. Valaori, Kiritzescu, Lupu Antonescu, S. Halita şi Popa Liseanu (din vechiul Regat).

Pentru învăţământul profesional. — D-nii Chissan (Transilvania), Stere (Basarabia), Simionovici (Bucovina), T. Alessianu, insp. Hazu, insp. Drutu Juga şi d-na Moscuna (din vechiul Regat).

Pentru învăţământul particular. — D-nii Ghibu (Transilvania), Procopievici (Bucovina), Popovsky (Basarabia), Alessiam, Juga, C. Georgescu şi Brătilă (din vechiul Regat).

Subcomisiunile au lucrat eri după amiază şi vor termina studierea în cursul zilei de azi.

Legătura ferată cu Basarabia

In curând vor începe lucrările pentru terminarea liniei ferate Lipcani-Dorohoi-Dângeni-Iaşi, după traseul făcut de acum câţiva ani.

Se vor uniformiza şi dimensiunile liniilor noastre ferate cu acele din Basarabia, şi cu acest mod se va putea stabili un intins trafic atât de călători cât şi de mărfuri între nordul Moldovei şi Basarabia.

Cronica Săptămânei

Bulgarilor le plăcea să se numească singuri „japonezii Europei". Ii încântase bravura din 1912 când, împreună cu sârbii, grecii şi muntenegrenii, luaseră pe turci pe la spate şi-i răzbiseră. Dar în 1913 şi în 1918 au fost nevoiţi să constate că sunt mai mult bulgari sadea, de cât japonezi. căci în politica externă, şi în prevederea rezultatelor au vrut să scoată luna din puţ ca Bai Ganciu. Acum pot avea o consolaţie în inteligenţa rafinată a ungurilor, cari şi-ar putea zice cu mult temei „bulgarii occidentului". Au crezut ungurii că luând o înaintea înfrângerii germane prin trădarea aliatului dela Berlin, vor câştiga iertarea Aliaţilor şi salvarea mozaicului compus din atâtea naţionalităţi. In cât întrec în număr pe muceniciî sfântului Ştefan. Mai pe urmă şi-au dat cu ideea că dacă ar proclama republica şi ar pune în cap pe Karoly, care a cam scăldat-o în politica externă, vor ajunge şi mai sigur la scop. Aliaţii însă li-au dat cu piciorul, şi prin ultimatul ce-l obligă să se retragă cu 200 kilometri. li-au arătat graniţa ce va avea viitoarea caricatură a statului maghiar. Atunci ungurii s'au trântit la pământ vâjtându-se, după ce au avut grije să deschidă porţile puşcăriilor şi să aşeze pe anarhişti în fruntea trebilor. Iată însă că nici de astă dată nu s'au înfricoşat Aliaţii: monitoarele s'au repezit la Pesta, guvernele învingătoare au anunţat ocuparea apropiată a Berlinului şi Pestei. escadra engleză de aeroplane a lansat asupra capitalei maghiare manifeste cari spun pe şleau că, dacă neorânduelile nu încetează, a doua vizită va fi cu obuze veritabile. Atât a fost de ajuns pentru ca bravul Karoly s'o ia la goană spre Elveţia. Dar socoteala d'acasă nepotrivindu-se cu cea din târg, armata de ocupaţie a pus mâna pe el şi l-a păstrat, de sigur cu scopul să-l judece atunci când vor fi traşi la răspundere toţi acţionarii criminali ai societăţei Wilhelm II et comp.

Vorbiram de aeroplane. Ele se întrec în recorduri. Pe când autobusele fac zilnic călătoriile Paris-Londra, Paris-Bruxelles, cu câte 15—20 persoane grăbite, şi pe când altele se pregătesc să treacă oceanul spre New-York, celebrul Vedrines a vrut să dea un alt soi de probă a iscusinţei sale. Şi într'o bună zi a aterisat pe acoperişul magazinelor Lafayette din Paris, apoi a declarat într'un interview că aviatorii pot descinde exact în punctul unde doresc şi că ar fi bine ca, în interesul desvoltării aviaţiunei, proprietarii să construiască pe viitor numai case cu acoperişul drept, propriu pentru aterisare. Vă închipuiţi ce va fi când, la ora cafelei, a somnului sau a altor bunătăţi pământeşti vă veţi pomeni pe tinicheaua acoperişului cu un autobus, care cu timpul va avea şi remorcă în felul tramvaiului comunal!

Interesant ar fi dacă cursele acestea rapide s'ar întinde şi în alte direcţii; atunci ne-am putea convinge de visu dacă este adevărată ştirea primită din Paris, că în Palestina s'au şi format 17 partide politice. Nu cred lucrul posibil de cât cu o singură condiţie: dacă a avut timp să ajungă în noul stat ceva sămânţă din România, unde pe vremea lui Alecsandri omul se năştea poet, iar azi se naşte politician. Să sperăm că acolo răul va fi curarisit în pripă şi că nu se va ajunge la brevetatul nostru sistem al transfugului care face circuitul partidelor. înşirând toate demnităţile şi operând toate afacerile, în paguba şi spre sfidarea oamenilor cinstiţi.

O ştire de natură să arate că situaţia nu e aşa de tulburе cum se crede. In Franţa s'a început demobilizarea câinilor de război; deja s'au trimis la vatră 15.000 din aceşti devotaţi şi viteji auxiliari ai soldatului. Evident că dacă bolşevismul ar fi periculos în măsura căutată de interesaţii discipoli ai lui Lenin, nu s'ar scoate echipamentul şi muniţia de pe trupul svelt al patrupedelor militarizate.

Şi ca să încheem, o scenă dela un concert sublim de acum câteva seri.

Tocmai când artistul ataca notele cele mai strălucite, unul din faţa mea, moţăind, cade cu capul pe umărul vecinului.

— Pardon! exclamă trezindu-se.

— Ce aveţi? Vă e rău?

— Nu. Dar m'a emoţionat aşa de mult bucata, în cât mi-am permis să vă atrag atenţia.

— Vă mulţumesc cu recunoştinţă.

— Pentru puţin!

Şi omul şi-a continuat somnul.

Dovadă că toţi se vor demobiliza, numai snobii nu vor dezarma.

M-a.

Congresul păcii

ACORDUL ITALO-SARB

Viena.— *Congresul de pace din Paris se pare că a găsit soluţia spre a pune în deplin acord Italia şi Serbia: Triestul şi coastele Dalmaţiei rămân Italiei; portul Pola va fi internaţional în caz de război, transformat pentru defensivă. Fiume şi oraşul Zara va fi atribuit jugo-slavilor, Ragaza Italiei. (Ag. Dacia).*

RIDICAREA BLOCADEI PENTRU AUSTRIA GERMANA

Paris, 16.— *Vineri s'a întrunit consiliul congresului, la care au luat parte d-nii Lansing, Balfour, Pichon, Sonnino şi Makido .S'a hotărât să se ridice restricţiunile comerciale impuse Austriei germane de îndată ce se va stabili mceanismul necesar ca să se evite reexportul în Germania.*

*

După ce s'a numit o comisiune, care să ridice servuţile impuse Marocului prin actul dela Algesiras, consiliul s'a ocupat cu chestiunea hotarelor Sleswigului.

CHESTIA RINULUI ŞI A GRANIŢELOR POLONIEI

In privinţa lucrărilor congresului, „Le Temps" dă următoarele ştiri: Consiliul de patru continuă să delibereze asupra clauzelor preliminare cu Germania. Se discută acum două puncte principale şi anume: frontiera Poloniei şi canalul sudang al Rinului.

Ziarul mai spune că ştirea sosirei delegaţilor germani la Versailles, pentru Duminecă este prematură. Venirea acestei delegaţiuni a fost cerută a consiliul superior economic, spre a avea la îndemână reprezentanţi oficiali ai Germaniei cu cari să poată trata executarea clauzelor financiare şi ale navigaţiei, semnate la Bruxelles.

Delegaţi germani se vor duce mai întâi la Spaa sau Bruxelles, tar de acolo vor veni la Versailles, unde s'au şi luat măsuri pentru instalarea lor.

CEHO-SLOVACII şi bolşevismul

Paris, 16. — Din Praga se anunţă, că noul guvern comunist din Budapesta a lansat un apel către muncitorii cehi, sârbi şi români prin care îi îndeamnă să adere la mişcarea muncitorească din Ungaria şi să răstoarne guvernele lor respective.

Socialiştii cehi par ferm hotăriţi să se opună la invazia bolşevismului în estul republicei ceho-slovace.

Klofac, fruntaş socialist şi ministru al apărării naţionale, a declarat că armata democratică cehă va sdrobi fără ezitare orice încercare de pătrundere a bolşevismului în Boemia.

Procesul socialiştilor

ZIUA II

Şedinţa se deschide la ora 4 după amiază.

D. avocat Dragu ridică incidentul, că rău a fost suspendată Vineri şedinţa, ea nepuţându-se suspenda decât pentru oboseala judecătorilor, martorilor sau acuzaţilor, aşa că de fapt fiind o amânare, astăzi procedura faţă de inculpaţi şi martori este neîndeplinită. Cere o amânare spre a se îndeplini procedura şi în orice caz să se consemneze incidentul, fiindcă va servi pentru motivarea recursului.

D. comisar regal, maior Chiru, combate incidentul.

Curtea respinge incidentul.

D. sublocot. Nicodinescu avocat din oficiu ridică incidentul de amânare că n'a fost anunţat cu trei zile înainte.

D. comisar regal combate.

Curtea respinge incidentul.

D. avocat Dragu cere amânarea pe motiv că lipsesc martorii şi apărătorii în general n'au avut timp să studieze multele dosare ale procesului.

D. avocat R. Rosetti cere amânarea pe motiv că nu e îndeplinită procedura cu martorii din străinătate şi cu parte din cei din ţară.

D. comisar regal citeşte art. 35, care arată că Curtea este suverană să judece sau nu, chiar în lipsa martorilor ale căror depoziţii se pot citi.

D. avocat Aurel Iliescu, în replică, susţine incidentul de amânare pentru lipsa martorilor.

Curtea respinge şi amână desbaterile pe mâine, Luni.

PROBLEMA ŞCOLARA

In complexul atâtor necesităţi ce se întrevăd în noua Românie de azi, se ridică cu neastâmpăr şi gravitate problema culturală.

Sabia e o necesitate trecătoare pentru o naţiune, cultura e o trebuinţă veşnică. Sabia cucereşte trupul, cultura sufletul. Sabia e plugul ce răstoarnă brazda, cultura semănătorul şi soarele ce o însămânţează. Când popoare zăbavnice în duşmănii vor înţelege că dreptul unui neam nu piere odată cu o generaţie, când se vor pătrunde că liniştea nu va stăpânii lumea, de cât dându-i-se fiecăruia ce-i al lui (suum cuique tribuere), atunci se va clădi pe temelii solide cetatea civilizaţiei distruse.

Avem nevoe de o unitate sufletească dela Tisa până la Nistru, dela Cernăuţi până la Silistra. Avem nevoe de o indisolubilă cohesiune sufletească care să fie zid de apărare la toate vânturile din afară, avem nevoe de un germen puternic care să lege să asimileze ca o plantă, toate elementele deosebite, dând o masă omogenă un suflet naţional acelaş pretutindeni. Acest germen e profesorul. Rolul lui azi, e mai mare decât ori când. Pentru aceasta trebuesc şi mulţi şi buni.

Şcoala românească, pentru o bună parte a ţării nu va fi o liniştită defilare a occidentului pe la nasul copilului, ci o năvalnică luptă a popularizării ştiinţei şi a sufletului românesc ajuns la expresivitate artistică, în literatură, pictură, muzică etc.

Profesoratul nu va mai fi o insignifiantă carieră ci un veridic apostolat, cea mai de elită funcţiune iar ministerul de culte, nu a 5-a roată la car cum s'a considerat până acum câteva decenii, ei organul superior al harnicilor plămăditori de suflete. Fără acceptia superioară a acestor elemente şi multor altele, zădarnic căutăm leacul aiurea. Avem nevoe de contopirea tuturor sufletelor într'un singur crez, avem nevoe de cultura unitară naţională, care să se reverse ca ploaia de vară asupra câmpului uscat din care vor eşi lanurile verzi, bogăţia pământului.

C. V. Gerota, profesor

Războiul Ardealului

„Patria", organul partidului naţional român de peste Carpaţi, ocupându-se de agitaţiile belicoase ale ungurilor, publică un articol intitulat „Războiul Ardealului", din care extragem următoarele rânduri:

„De aceea privim rece, cu zâmbet şi cu compătimire, toate declaraţiile războinice venite de pe malul Dunărei.

Cunoaştem mult prea bine temperamentul rassei maghiare, ca să putem crede în primejdia, ce se ridică pe pusta Ungariei. Chiar dacă declaraţiunile ungurilor n'ar fi adresate şi puternicilor noştri Aliaţi de eri şi de azi, ci nouă şi numai nouă,—noi tot nu am putea crede, că e posibil să avem război.

Şi totuşi, trebue să avem război! Trebue să avem războiul nostru scump şi mare, pe care l-am visat din moşi-strămoşi, pe care l-am dorit de atâtea ori în cursul istoriei noastre milenare de convieţuire cu ungurii şi pe care nu l-am putut nici odată face!

Ardealul trebue să-şi albă şi el războiul său! Il cere aceasta suferinţa noastră de veacuri, il cere umilirea şi siluirea, la care ne-au forţat stăpânii de până eri.

Este fără precedent în istoria universală, ca robii înlănţuiţi, vecuri de-arândul, să nu facă la desrobirea lor război, celor ce le-au pus cătuşe de oţel pe mâni".

In chestia valutei

Conferinţa d-lui avocat şi profesor Taşcă

Eri, la orele 5 d. a. d. Taşcă a ţinut o conferinţă despre Valută, în sala bibliotecei baroului.

Examinând împrejurările care au scăzut valuta leului nostru, a preconizat mai multe mijloace pentru restabilirea ei, — ca: crearea de disponibilităţi în străinătate prin băncile din ţară, plasarea capitalurilor străine în rentă românească, încurajarea întreprinderilor cu capital străin, — şi cel mai important mijloc, accelerarea exportului.

Conferinţa a fost ascultată cu mult interes de membrii baroului, dat fiind importanţa subiectului şi competenţa conferenţiarului.

Isprăvile bulgarilor în Macedonia apusană

La apropierea trupelor şi a bandelor bulgăreşti, populaţia din Bitolia şi din regiunile până unde se ştia că era să se întindă autoritatea lor a început după exemplul sârbilor să părăsească ţara refugiându-se în teritoriul grecesc. Poate că n'ar fi rămas urmă de om dacă s'ar fi ştiut că vin numai bulgarii. Cei ce au rămas au avut încredere în germani, cari, după cum se svonise atunci, garantaseră siguranţa vieţei şi averii locuitorilor nebulgari. Totuşi familiile cari aveau fete şi femei tinere le expediaseră din timp în teritoriul grecesc. Cei ce au rămas au plătit scump şi chiar cu viaţa.

Trupe şi comitagii se opresc şi aşteaptă afară din oraş; nu intră decât după sosirea unui escadron de cavalerie germană din Uskub. Germanii pretind dreptul de precedenţă la intrarea în oraşul ce este să fie ocupat pentru prima dată. Tocmai această circumstanţă era interpretată de locuitorii îngroziţi ca un simptom de garanţie favorabil. La rândul lor bulgarii se gândesc numai la pradă, acte de răzbunare şi la nimicirea patriarchiştilor fii de bande cei mai periculoşi de teapa lui Crste Leonte şi-au făcut apariţia în oraş ca nişte cotoi smeriţi fără nici un aparat, cum era obiceiul lor.

Cât s'au instalat în oraş prima lor grijă a fost aceea de a căuta efecte şi mobile sârbeşti ţinute în păstrare pe la locuitorii locali. Toate aceste erau pecetluite şi lăsate provizoriu pe loc; însă soldaţii şi comitagii furau mereu din ele. Un profesor român de teama răspunderei faţă de autorităţile oficiale pentru bagajele ce erau la dânsul a denunţat faptul la prefectură. Prefectul Zahariev i-a spus că nu trebuie să se preocupe de aşa ceva, căci *fiind timp de resbel orişicine are dreptul să ia din aceste obiecte.*

Casele tutulor acelora cari din cauza serviciului militar absentau încă de pe vremea sârbilor au fost oficial jefuite; efectele şi mobilele lor au fost transportate în localul poştelor, de unde ordonanţee ofiţerilor şi persoanele de serviciu ale funcţionarilor ridicau mese, scaune, fotolii, canapele, covoare şi altele ducându-le la locuinţele patronilor lor.

Au confiscat făina şi alte alimente destinate pentru populaţiunea săracă printre care se distribuia zilnic de către Crucea Roşie americană. Braviţi ofiţeri bulgari cu un gest cavaleresc s'au servit de arme în lupta lor eroică cu d-nele şi d-şoarele americane cari refuzau a le ceda alimentele. Din ziua aceea populaţia a început să sufere foamea şi să moară zilnic în faţa primăriei unde se ducea să ceară pâine. La strigătele femeilor autorităţile răspundeau să se arunce în Dragov (gârla ce trece prin oraş) sau le speriau cu focuri de puşcă şi revolver spre a le îndepărta.

Ofiţeri şi soldaţi, instalaţi ca nişte stăpâni prin casele celor mai bune familii, înţelegeau să dispună de viaţa, onoarea şi averea lor, obligându-le să-i servească, să le procure luminatul, încălzitul şi chiar hrana uneori, deşi toate articolele de prima necesitate erau rechiziţionate. Autorităţile aşa zise civile şi mai cu seamă directorul poliţiei, Al. Bolagiev, fiul generalului Bolagiev, înconjurat de Statul său major, compus de foştii şefi de bande, avusese grija de a se interesa de situaţia materială a fiecărui cetăţean cu scop de a stoarce parale. Toţi cetăţenii erau ameninţaţi cu închisori, internări şi chiar cu omor dacă n'ar fi dat sumele cerute. Totuşi n'au scăpat.

Cu cât zilele treceau cu atâta se înmulţiau actele de violenţă, de şantaj, de furt, comise de *bulgarii liberatori* în tovărăşie cu bandele de comitagii compuse din gunoiul societăţii. Milioane de lei a stors această asociaţie de pungaşi ordinari, cari, prin caracterul ei oficial, a ridicat banditismul în instituţiune de Stat.

Chiar din momentul ce aceşti monştri puneau piciorul într'o localitate locuitori simţiau fiori şi li se strângea inima ca şi când avea presimţimânt de ceeace fi aştepta. De aci încolo ei trăiau cu coşmarul bulgăresc în continuă agitaţie şi preocupaţiune, mai cu seamă când vedea modul de purtare puţin compatibil cu principiile libertăţii aşa de des şi aşa de solemn proclamate de aceşti pretinşi liberatori.

Indivizi certaţi cu justiţia în timpul nopţii colindau străzile bătând la uşile cetăţenilor înfricoşaţi şi cu aerul de reprezentanţi ai autorităţii chemau pe aceşti nenorociţi spre a-i con-

duce la poliţii. Din noaptea ceea persoanele arestate dispăreau: ele erau asasinate ori expediate în drum spre Bulgaria pe jos, fără haine, fără chituială, pe frig şi ger, fiind timp de iarnă. Mulţi erau împuşcaţi pe drum din ordin superior sau din propria iniţiativă a jandarmilor de escortă. In drumul lor erau puşi în vagoane de vite aşteptând cu zilele prin staţiuni expuşi la intemperii, un lui calvar până la faimoasele lagăre, unde bietul ostatic era nut cu cât mai lung posibil a cuns, fără ca familia sau cei interesaţi să aibe cunoştinţă.

Viaţa de lagăr era şi mai tristă, plină de suferinţe fizice şi morale. Inchişi în barăci de scânduri vre-o 15 metri lungime, 5 metri lărgime, ori şi mai mult după numărul prizonierilor. Umezeala perpetuă. Aglomeraţie mare de soldaţi şi civili de toate vârstele şi poziţiile sociale trăind laolaltă ca nişte sardele. Prost hrăniţi, ne spălaţi. Unii culcaţi pe saci sdrenţeroşi umpluţi cu paie vechi putrede, alţii numai pe paie simple mai rău decât vitele. Epuşi la vânturi, la ploi a căror apă străbătea în şiroaie printre crăpăturile scândurilor lărgite de umezeală şi uscătimea produsă de căldura soarelui, în cari bieţi prizonieri sau internaţi îşi găseau loc unde să se adape stească, ar fi preferit să stea afară decât într'un aşa culcuş miserabil. „Sunteţi prizonieri n'aveţi dreptul să vă plângeţi ne zicea şeful lagărului, pădichii umblau pe jos şi chiar prin paie ca insectele dela câmp. Epidemiile şi mai ales tifosul exantematic a făcut ravage printre aceşti nenorociţi, cu cât mai mult că captivitatea a fost prelungă. Din 600 soldaţi români aduşi la Cianakgi rămăsese abea vre-o 80 — îmi spunea un internat din Tarnova — toţi au murit de miserie.

Şi presa bulgară, demnă organ poporul ce reprezintă, scria într'o vreme spre batjocură că soldaţii români nu se mai satură şi de lăcomie caută prin gunoaie resturi de zarzavat!

La toate aceste se mai adaugă corupţia şi aviditatea şefilor şi subalternii lor dela lagăre, cari ca nişte păsări răpitoare ţineau ochii ţintiţi asupra nenorociţilor. Născoceau tot felul de mijloace şi dictau măsuri de rigoare din ce în ce mai brutale şi mai absurde spre a le stoarce bani. Asemenea măsuri erau luate mai ales în contra intelectualilor şi celor de mai bune condiţiuni spre a-i umili. Cei cari trăiau internaţi în oraşe erau amenin ţaţi cu trimiterea lor în lagăre cei de la lagăre cu trimiterea lor la alte locuri mai infecte. Nimeni nu era sigur de situaţi proprie, care suferia schimbări dese. Li se sequestrau banii su pretext de a nu conrupe pe funcţionarii, deja conrupţi până măduva oaselor. Li se restituiau după multe selamlicuri şi bacşişuri în parte sau li se reţinea cu totul în caz de moarte lucru ce se întâmpa des. Pieseli de aur li le schimbau cu bancnote după valoarea oficială fixată de Banca Naţională, care era departe de a corespunde cu preţurile din piaţă. Aurul ne declarat li era confiscat.

Cu un cuvânt autorităţile provinciale, civile şi mai ales celi militare, sunt alcătuite de nişte hoţi ordinari, şi mai toţi comandanţii şi suprefecţii sunt atinşi de un fel de nebunie, caracteristica oricărui om de condiţiune, de jos care ajungând la o treaptă mai înaltă îşi pierde echilibrul. De această stare de nebunie sau monomanie se resimţiau, în special bieţii internaţi sau prizonieri, cari au avut prea mult de suferit dela acest brute.

Mihail Pinetta

Chestia importului mărfurilor

Eri, d. ministru al industriei şi comerţului Al. Constantinescu primit în audienţă mai multe delegaţii de comercianţi, atât din Capitală cât şi din provincie.

Cu această ocazie, d. ministru le-a adus la cunoştinţă că, în urma consfătuirilor avute cu preşedinţii Camerilor de comerţ din întreaga ţară, s'a ajuns la un deplin acord în privinţa importului.

D. ministru lămureşte apoi normele stabilite pentru libera circulaţie a mărfurilor în interiorul ţărei precum şi normele hotărâte pentru importul mărfurilor de primă necesitate din străinătate.

De altminteri, un nou regulament, care va fi adus la cunoştinţa tuturor, va publica amănunţit noile de import.

Ce s'a petrecut la Budapesta

— Convorbire cu doctorul Oct. Beu —

Teroarea.—Goana după români şi cehi.—Karoly împiedicat să fugă

D-rul Octavian Beu, consilier la resortul externelor, sosit cu tren special din Budapesta la Sibiu, a dat „Patriei" următoarele amănunte despre cele văzute în capitala Ungariei:

— Revoluţia, sau mai bine zis prefacerile noui din Budapesta s'au început cu un act semnificativ, pentru ilustrarea noului regim unguresc.

Vineri, 21 Martie, la orele 5 d. a., au fost eliberaţi toţi escrocii şi banditii aflători în temniţele din Budapesta.

Vineri spre Sâmbătă a fost o noapte îngrozitoare pentru cetăţenii Capitalei ungare. Bande de hoţi cutreierau oraşul deschizând focul asupra acelor, cari se aflau pe stradă.

Se înţelege au fost mulţi ucişi, şi nenumăraţi răniţi au fost transportaţi la spitale.

Prăvăliile de pe strada Kiraly, Uelloei şi Raday au fost complet jefuite şi distruse

Banditii, cari s'au recrutat din hoţii de profesie, din marinari şi soldaţi demobilizaţi, fără ocupaţie, vindeau pe străzi obiectele furate strigând: **„Staţi! Cumpăraţi! Totul e eftin! Din prima mână!"**

Alţii au pătruns în case şi alungând bărbaţii au necinstit femeile. Vaete, strigăte sfâşietoare de inimi se auziau din toate părţile oraşului. Vavilonul blăstămat al Ungariei s'a trezit Sâmbătă că e cetatea unor banditi fără căpătâiu.

Am văzut bărbaţi şi femei, copii şi bătrâni plângând pe străzi şi blestemând ora în care s'au născut.

In zadar cerşeau milă hoţilor, care au înebunit de atâta noroc şi vieaţă destrăbălată. Nimeni nu primeşte graţie.

Insuşi Karoly, care s'a ajutat la preluarea imperiului a fost reţinut, tocmai când voia să fugă în Elveţia".

Şi d-rul Beu arată cum ţăranii unguri nu vor războiul; soldaţii sunt demobilizaţi. Banditii au făcut razii după ofiţeri francezi, după români şi cehi, — şi odată ajunşi la Arad, refugiaţii au fost găzduiţi de francezi.

Ambasada jugo-slavă din Budapesta a fost distrusă.

O nouă Curte marţială

„Monitorul Oficial" de eri anunţă că la 1 Aprilie st. nou va începe să funcţioneze la Brăila Curtea Marţială P. S., înfiinţată prin decizia ministerială No. 36 din 919.

Această curte va judeca în special faptele petrecute înainte de demobilizarea care a urmat după pacea de la Bucureşti.